

Ympäristövastuusuunnitelma

Hyväksytty Pyöräliitto ry:n hallituksessa 22.10.2021

Johdanto

Pyöräliiton ympäristövastuusuunnitelman tavoitteena on kartoittaa liiton toiminnasta ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta ja parantaa liiton ympäristövastuutoimintaa.

Pyöräliiton toiminnassa pyritään mahdollisimman pieneen ympäristöjalanjälkeen. Pyöräliiton toiminnan vaikutuksesta on syntynyt merkittäviä päästövähennyksiä liikenteessä, joten liiton ympäristöjalanjäljen voi kokonaisuudessaan katsoa olevan positiivinen.

Lähtötilanne

Pyöräliitto on perustettu vuonna 2014 ja yksi merkittävistä perustamisajatuksista oli liikenteen ympäristövaikutusten pienentäminen siirtämällä mahdollisimman moni yksityisautolla ajettu matka pyörällä tehtäväksi.

Liikenteen osuus kasvihuonepäästöistä on Suomessa noin viidesosa. Yksityisautoilu taas muodostaa noin puolet liikenteen päästöistä.¹ Yksityisauto on suosituin kulkutapa jo 2-3 kilometrin matkoilla.² Lisäksi liikenteestä syntyy pienhiukkas- ja mikromuovipäästöjä sekä se aiheuttaa melua. Lisäksi liikenteen terveysvaikutukset ovat erittäin suuret: pelkästään liikennemelun arvioidaan aiheuttavan noin 500 sydänkohtausta Suomessa³, liikenneonnettomuuksissa kuolee noin 200 henkilöä vuosittain ja yksityisautoilun aiheuttama liikkumattomuus vaikuttaa merkittävästi kansanterveyteen.

Pyöräliiton ydintoimintaa on näiden ympäristörisitusten vähentäminen lisäämällä pyöräliikenteen osuutta liikennesuoritteesta.

Pyöräliiton oman toiminnan ympäristövaikutukset

Pyöräliiton oma toiminta on kohtalaisen pientä ja niinpä myös ympäristövaikutukset ovat varsin pienet. Suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät käytetyistä tietokoneista, pilvipalveluista ja niiden energiankulutuksesta, tapahtumista sekä henkilökunnan ja luottamushenkilöiden matkoista. Pyöräliitto suosii tietokonehankinnoissa mahdollisuuksien mukaan käytettyjä tietokoneita ja kierrättää käytetyt koneet. Pilvipalveluihin pienen toimijan on hankala vaikuttaa. Käytämme eniten Googlen pilvipalveluja ja Google on oman ilmoituksensa mukaan hiilineutraali⁴. Pyöräliitto on alusta lähtien toteuttanut kaiken dokumentaation sähköisesti eikä liitossa printata laskuja, pöytäkirjoja tai muita

¹ [Ilmasto-opas](#)

² [Henkilöliikennetutkimus 2016](#), s.62

³ [YLE Uutiset: Melu voi tappaa salakavalasti – erityisesti meluisilla alueilla asuvat ovat vaarassa](#)

⁴ [Googlen vastuullisuusraportti](#)

asiakirjoja kuin poikkeustapauksissa. Sähköisen taloushallintopalvelumme tarjoaja Accountor ei kerro tarkkoja päästöjään⁵ vaikka tekeekin niiden jonkinlaista kompensointia. Asiakirjojen sähköinen allekirjoitus otettiin käyttöön vuonna 2019, jonka myötä viimeisistäkin printattavista asiakirjoista pystyttiin luopumaan. Pyöräliiton tapahtumissa tarjoillaan lähtökohtaisesti kasvisruokaa, joten lähtötilanne tässäkin päästönäkökulmasta hyvä.

Pyöräliiton henkilökunnan ja vapaaehtoisten matkustusta on ohjattu alusta lähtien varsin kunnianhimoisella matkustusohjesäännöllä, joka on viimeksi päivitetty vuonna 2017.⁶ Matkustusohjesäännössä linjataan: "Matkatapa valitaan ensisijaisesti kustannusten ja ekologisuuden perusteella, mutta tarvittaessa huomioidaan aikataulujen ja kuljetusmuodon sopivuus. Kursseille ja suurempiin tapahtumiin pyritään järjestämään yhteiskuljetuksia mahdollisuuksien mukaan. --- Oman auton käyttö korvataan, vain jos oman auton käytölle on perusteltu syy ja asiasta on erikseen sovittu toiminnanjohtajan tai hallituksen puheenjohtajan kanssa. Ulkomaan matkoista tai muista tavanomaisista poikkeavista matkakuluista (esim. taksi, laiva, vuokra-auto) on sovittava etukäteen matkan toimeksiantajan kanssa."

Pyöräliitossa on suosittu alusta lähtien etätyötä. Henkilökunta työskenteli jo ennen koronaepidemiaa runsaasti kotoa käsin. Kodin ja työpaikan väliset matkat henkilökunta tekee pyörällä, kävellen tai julkisella liikenteellä. Liitolla on vuokrattuna toimisto Helsingissä eikä henkilökunnalle tarjota autojen pysäköintiin tiloja. Toimitilan lämmitys tapahtuu Helsingin kaukolämmöllä, jonka päästöt ovat kohtalaisen suuret. Toimitilan sähkön toimittajasta meillä ei ole tietoa, sillä sähkö sisältyy vuokrasopimukseen. Toimitilassa on järjestetty eri jätelajien kierrätys erittäin hyvin.

Pyöräliitto järjestää vuosittain kaksi tapahtumaa: Talvipäivät tammikuussa aktiiveille ja syksyllä VeloFinland -seminaarin laajemmalle yleisölle. Molempien tapahtumien tuotannossa pyritään minimoimaan ympäristövaikutukset: osallistujia ohjeistetaan hyvin vahvasti saapumaan paikalla julkisilla kulkuneuvoilla tai pyörällä. Pyöräpysäköinti on tapahtumissa aina selkeästi järjestettynä ja sen sijainti kerrotaan yleisölle etukäteen, samoin mahdolliset kaupunkipyöräasemat. Tapahtumissa on tarjolla vain kasvis- tai kalaruokaa.

Ympäristöpolitiikka

Pyöräliiton toiminnan keskiössä on liikenteen päästöjen vähentäminen. Onkin siis luontevaa, että liiton ympäristöpolitiikka on kokonaisuutena varsin kunnianhimoista. Toisaalta järjestö on pieni eikä se pysty tekemään laajoja raportointeja tai selvityksiä ympäristövaikutuksista. Myös vaikutusmahdollisuudet isompiin palveluntuottajiin ovat pienet.

Pyöräliiton toiminnan suurin vaikutus onkin se miten se onnistuu ydintehtävässään pyöräliikenteen suosion kasvattamisessa. Jos kaikissa Suomen kaupungeissa liikuttaisiin pyörällä kuten Oulussa tai Joensuussa, olisi tällä merkittävä vaikutus liikenteen päästöihin, teiden kulumiseen ja kansanterveyteen.

⁵ [Accountorin vastuullisuussivusto](#)

⁶ [Pyöräliiton matkustusohjesääntö](#)

Pyöräliiton vuonna 2019 hyväksytyn strategiassa tavoitteeksi on määritelty: “Vuonna 2025 pyöräliikenne on arvostettu liikennemuoto ja sen kulkutapaosuus on kasvanut valtakunnallisesti 30 % vuoden 2018 tilanteesta.”⁷

Jos Pyöräliitto onnistuu tavoitteessa, niin sen ympäristövaikutus kokonaisuutena on erittäin vahvasti positiivinen.

Ympäristötavoitteet

Pyöräliiton toiminnan ympäristötavoitteena on:

- Minimoida toiminnan ympäristövaikutukset
- Kannustaa Pyöräliiton jäsenjärjestöjä ja alihankkijoita entistä kunnianhimoisempaan ympäristöpolitiikkaan
- Vaikuttaa muuhun yhteiskuntaan niin, että liikenteen ympäristövaikutukset vähenevät merkittävästi pyöräliikenteen osuuden kasvaessa

Uudet käyttöön otettavat toimenpiteet

Pyöräliitossa otetaan jatkossa käyttöön seuraavat toimenpiteet, joilla toiminnan ympäristövaikutuksia voidaan vähentää:

- VeloFinland -tapahtumailtoilta pyydetään aina selvitys ympäristövaikutusten huomioinnista. Tapahtuman pitopaikan valinnassa otetaan huomioon sen tapahtumatilan ympäristövaikutukset.
 - Aikataulu: Aloitetaan vuoden 2023 tapahtumasta lähtien, sillä vuoden 2022 tapahtumatilat on jo sovittu.
 - Vastuu: Toiminnanjohtaja tai tapahtuman tuottaja.
- Henkilökuntaa kannustetaan tekemään ulkomaan matkatkin entistä useammin vähäpäästöisemmin. Tämä tarkoittaa, että työaikajärjestelyjen tulee olla entistä joustavampia ja niitä kehitetään.
 - Aikataulu: Vuoden 2022 alusta lähtien.
 - Vastuu: Toiminnanjohtaja.
- Eri palveluntuottajilta pyydetään selvitystä ympäristövaikutuksista ennen palveluiden hankintaa. Ympäristövaikutukset ovat yksi peruste hankintapäätökselle. Tarjotaan palveluntuottajille myös mahdollisuutta yhteistyökumppanuuteen, jonka myötä palveluntarjoajan henkilökunnan työmatkapyöräily lisääntyy eri toimenpiteiden ansiosta.
 - Aikataulu: Vuoden 2022 alusta lähtien.
 - Vastuu: Palvelu- ja tuotehankinnasta vastaava henkilökunnan jäsen.
- Tehostetaan vaikutustyötä ja näin laajaa vaikuttavuutta liikenteen ympäristöpäästöille.
 - Aikataulu: Vuoden 2022 alusta lähtien.

⁷ [Pyöräliiton strategia](#)

- Vastuu: Toiminnanjohtaja.
- Selvitetään toimitilojen sähkötoimittaja ja kannustetaan vuokranantajaa vaihtamaan päästöttömään sähköön.
 - Aikataulu: Vuoden 2021 aikana.
 - Vastuu: Toiminnanjohtaja
- Kehitetään arviointia Pyöräliiton positiivisesta ympäristövaikutuksesta ja eri politiikkatoimien vaikutuksesta ihmisten liikkumistapoihin.
 - Aikataulu: Vuosien 2022-24 aikana.
 - Vastuu: Toiminnanjohtaja.

Toimenpiteiden seurannasta ja toteutumisesta vastuussa on Pyöräliiton hallitus.

Voimassaolo ja päivittäminen

Tämä ohjelma on voimassa toistaiseksi ja sitä päivitetään kolmen vuoden välein. Seuraava päivitys tapahtuu vuonna 2024.

Viestintä

Tästä ohjelmasta viestitään Pyöräliiton nettisivuilla, jäsenkirjeessä ja liiton järjestöille tarkoitetussa viestintäkanavissa. Sosiaalisessa mediassa ohjelmaa palastellaan ja siitä viestitään pienissä osissa kannustaen jäsenjärjestöjä huomioimaan ympäristöasiat entistä paremmin.